

REFERAT - MØTE Nr.3 / 2023

Møtet gjelder	Rådet for byarkitektur
Møteinnkaller	Byarkitekten
Møte nr.	3 - 2023
Møtetidspunkt	28.03.2023, 12:30 - 15:30
Referat dato	14.04.2023
Sted	Kjøpmannsgata 36, Møterom Tuba, 5.etg. Samme inngang som K.U.K. og Gubalari restaurant
Deltakere innkalt	Møteleder: Are Risto Øyasæter (Byarkitekt) Referent: Einar Bye Mette Bye (Byantikvar) (fra 14:00) Rådsmedlemmer: Fredrik Shetelig (vara) Michelle Wright Lisbeth Haug Ragnhild Snustad Gjester: Pall Tomasson og Hanne Nordgård (stiller for Marte Braarud) Inger Anne Ryen og Bjørn Inge Melås (Byplankontoret)
Forfall:	Torgeir Rønning, Robert Nielsen (vara), Steffen Wellinger Marte Braarud (byggesakskontoret)
Vedlegg sendt ut ved innkalling:	1. Presentasjon Travbanevegen 3 - 6 2. Presentasjon Uståsen 2 og 4 - Kattem Torg
Vedlegg	

3.1 Godkjenning av agenda/referat

Referat fra møte 2 ble først sendt ut etter møte 3.

3.2 Nytt fra Byarkitekten

Byarkitekten har deltatt på Arkitekturseminar: Arkitektur.hva.na? arrangert av Kommunal- og distriktsdepartementet.

Minner om Arkitekturpolitisk plattform - arkitekturpolitikk.no, utarbeidet av Arkitektturnettverket. De norske arkitektorganisasjonene innen arkitektur, interiør- og landskapsarkitektur har utarbeidet en felles politisk plattform for arkitekturfeltet. Sammen med arkitekt- og planleggerutdanningen og flere andre aktører, har interesse- og fagorganisasjonene på arkitekturfeltet samarbeidet om et felles fagpolitisk grunnlag. Et viktig sted for byarkitektene å henge seg på

Byarkitekten registrerer for øvrig at Fredrik Lunds artikler om arkitektur i adressa har fått mye oppmerksomhet og at mange har kommet med positive tilbakemeldinger.

3.3 Plansak til diskusjon: Travbanevegen 3 - 6

Status: Planforslagene er i en tidlig fase. Rådet for byarkitektur vil behandle dette som en diskusjonssak hvor det refereres fra diskusjonen, men ikke utarbeides en formell uttalelse.

Saken presenteres av Pall Tomasson og Marte Braarud fra Byplankontoret.

Her er det snakk om tre ulike reguleringsplaner som alle er i tilknytning til Travbanevegen. To av planene er tidligere vedtatt, men i forbindelse med oppkjøp av nye eiendommer har det nå kommet planinitiativ som innebærer både endringer og utvidelser av tidligere vedtatte planer.

1. Travbanevegen 3 og 5: Næringsbygg med opptil 9 etasjer mot Innherredsveien
2. Travbanevegen 4A-B og 6B: Næring og boliger med opptil 9 etasjer sør for Travbanevegen
3. Travbanevegen 6: Boliger. Små endringer i vedtatt bygningsstruktur

Se presentasjon sendt ut med møteinnkalling.

Rådet bes spesielt om å kommentere følgende utfordringer:

1. Byggehøyder
2. Hvordan møter vi byen? "Inngangen til Trondheim fra øst"
3. Behandling av Travbanevegen (Gatesnitt? Åpne fasader? Torg?)
  - Er dette en gate man oppholder seg i?
  - Er dette en gate man ferdes i?

Momenter fra diskusjonen

Byggehøyder:

Hva med utsikten mot fjorden? Mange bor bak disse husene. Kan man etterlyse fjernvirkningsstudier? Illustrasjonene virker som de har vektlagt trafikantenes behov - fremfor at dette skal være et boligområde også.

Travbanevegen 4A-B og 6B bør heller ikke opp i 9 etasjer. Utsikt og himmel mot nord er også viktig for de mange som skal bo i nærheten.

For å etablere en helhetlig orden i dette området bør det innføres en standardhøyde, som kan ligge mellom 6 og 7 etasjer, hvor 7 brukes til å artikulere noe spesielt. Det er ikke behov for noe mer.

Hvordan oppleves fasadeopprikket ut mot Innherredsveien? Litt mer høyde enn ved Nidar kan nok tåles, men en jevn høyde virker mer passende enn hva forslagene legger opp til.

Hvordan møter vi byen (Innherredsveien): Innfartsårer trenger plass til vegetasjon. Ved å anlegge vegetasjon/trær mot Innherredsveien kan man oppnå positive kvaliteter som ikke nødvendigvis krever at arkitekturen holder et så høyt nivå. Da må det være nok jord og gode forhold for at vegetasjon skal trives. Dette er et veldig grått område og det hadde vært kjærkomment med en sammenhengende grønn sone mot veien.

For bebyggelse langs Innherredsveien er det naturlig at aktiv side vender ut mot Travbanevegen og at man vektlegger utadrettede fasader på gateplan. Dersom det er et ønske at Travbanevegen skal bli en berikelse for dette området er det svært viktig at gatemiljøet prioriteres. I de ulike planforslagene kan man nå få inntrykk av at hver lille bit bare forholder seg til seg selv. Koblingen mellom de ulike planene er det ingen som ivaretar. Viktig at man sikrer de overordnede tingene.

Rundkjøring inne i Travbanevegen blir et viktig punkt som kan bidra til å etablere et sted, men på grunn av tungtrafikk vil det nok være nødvendig å ta hensyn til noen trafikale forhold. Kunne rundkjøringen vært lenger øst? Hvis 1000 mennesker skal jobbe der må det være et skikkelig uteareal, med plass til taxi og et hyggelig sted å ankomme.

Man hopper bukk over hva som er viktig for byen, nemlig gatene. Fotavtrykk til bygning må gi plass til at gata kan bli bra. Gata må få tilstrekkelig spillerom. Det er en forskjell på hvordan næring og bolig virker på gateplan. Man må se på hvordan disse typologiene best kan bruke bakkeplanet på en måte som gir gevinster til gatemiljøet. Kantiner og lignende kan legges på bakkeplan - sykkelreparasjon osv.

Travbanevegen 3-5:

Her går man rett på volumstudie uten først å ha foretatt en stedsanalyse. Vi mangler helheten og overblikket. Hvordan blir det å ankomme dette stedet? Kan man etterlyse en helhetlig stedsanalyse før man går videre? Spesielt viktig når så mange planer møtes. Kanskje man kunne fått til en samlet stedsanalyse for hele området?

(Oslo kommune lager sine egne stedsanalyser. Når utbygger lager stedsanalyse selv blir disse ofte formet etter utbyggers preferanser. Ny KPA sier at det skal lages en mal for utarbeidelse av stedsanalyser, men en slik mal ligger nok litt fram i tid.)

Det virker litt umotivert med et høyhus her. Vi kan etterspørre at tiltak illustreres med tenkte volum også nord for Innherredsveien. "Tilfeldige" tårn som tar kveldssola og utsikten virker lite heldig. Silhuetten mot Innherredsveien skal man være forsiktig med å "jazze" opp. Det kreves en bevissthet her. Bebyggelsen er viktig som støydemper, men den fungerer ikke slik nå (volumstudie 2).

I forslag til ny KPA står det at det kan vurderes høyhus som signaliserer større lokale sentrum. En grunn til å ikke gå inn på høyhus her er at lokalt sentrum ligger på Strindheim. Vi vet det kommer et høyhus der, men det betyr ikke at det også skal komme et her.

I rådets egen diskusjon om høyhus har vi snakket om at høyhus bare bør bygges hvis man kan kompensere med øvrige kvaliteter. Her er det ikke tegn til at høyhuset skaper positive ringvirkninger, f.eks i form av mer uteareal på bakkeplan eller lavere høyder omkring.

Av de to volumundersøkelsene er det nummer 2 som etterlater mest plass på bakkeplan som åpner for dannelsen av et hyggelig offentlig rom i vest.

Pause: 13:50 - 14:00

3.4 Plansak til diskusjon: Uståsen 2 og 4 - Kattem Torg

Status: Oppstartsmøte er ikke avholdt. Rådet for byarkitektur behandler dette som en diskusjonssak hvor det refereres fra diskusjonen, men ikke utarbeides en formell uttalelse.

Planinitiativet presenteres av Inger Anne Ryen og Bjørn Inge Melås ved Byplankontoret. Se presentasjon sendt ut med møteinnkalling.

Rådet har blitt bedt om å diskutere følgende tema:

- Lokalt senter

Planområdet er lokalsenter for Kattem i dag og pekes på som lokalsenter i foreslått KPA. Hvordan kan prosjektet på best mulig måte bidra til å bygge opp et lokalt sentrum for hele bydelen?

- Organisering av bygning og uterom

Planinitiativet flytter dagens torg mot sør-vest, ut mot Uståsen. Hva tenker rådet om organiseringen av bygningsmassen på planområdet, spesielt med tanke på kvalitet på uterom og felles oppholdssteder?

- Typologi/bebyggelsestruktur

Bebyggelsesstrukturen er et eksempel på sokkelarkitektur (jf sak 8.3-2022) som er en populær typologi for utbyggere i fortettingsområder. Har rådet forslag til andre typologier eller referanseprosjekt som er bedre egnet for å lage et godt lokalsenter?

- Hensynssone kulturmiljø

Planområdet ligger under hensynssone kulturmiljø. Hvordan tenker rådet at det foreslåtte prosjektet forholder seg til hensynssonen - og har rådet anbefalinger til hvordan dette kan gjøres på en bedre måte?

Momenter fra diskusjonen:

Lokalt senter:

Er de bevisst på kvalitetene i området? Her finnes ingen stedsanalyse som begrunner valgene de har tatt. De går rett på logistikk og parkering.

Barnehagen er plassert ut mot torget og har en verdi. Torget har en viss verneverdi og er en del av den opprinnelige planen. Gatene møtes i torget med funksjoner som skole, barnehage, idrettsplass og helsehus - det som utgjør de urbane funksjonene på dette stedet. Et bydelssentrum i en forstad som denne har et større sentrum enn man får inntrykk av ved første øyekast. Mange generasjoner bruker dette stedet. Det gir en sosial kontroll og en sosial tilhørighet. Viktig å koble flere rom sammen for å skape en sterk identitet.

Når man lager et sentrum så må alt samle seg dit. Innganger bør også rettes inn mot torg. Uterommene må ned på bakkeplan så de blir tilgjengelige for alle.

Organisering av bebyggelse og uterom:

Parken i planforslaget fremstår lite tiltalende med tanke på plassering og organisering på eiendommen. Du blir gående oppi bilene uansett. Det virker ikke som at dette har vært hovedfokus.

En omdisponering av volumer ved å flytte volumer fra øst mot vest vil kunne bidra til en mer stedstilpasset løsning. Da kan også nedkjøringsrampa bestå som planlagt - under et hus. Utearealene må også ned på bakken og kvalitetene på bakkeplan må være så bra at de som bor der vil ønske å komme ned. Kvalitetene på takterrassen som er planlagt er heller ikke gode. Separerte løsninger for grøntareal er ikke optimalt.

En mulighet kan være å si at torget kan regnes som en del av utearealet hvis man på en god måte lykkes med å få alt ned på bakkeplan.

Typologi bebyggelsesstruktur:

Utnyttelse? Høyder? Ganske stor høyde sammenlignet med det som finnes i området fra før. Overbygd parkeringsareal på bakkeplan skaper et uhyggelig rom som brukerne ikke har glede av. Dette bør unngås.

Hvordan løses parkering for service-sentralen? Dette er svært store kjøretøy?
Nedkjøringsrampe til P-kjeller bør være innenfor bygningsvolumet.

Hensynssone kulturmiljø:

En sentral tanke her bør være videreføring. Her har konseptet opprinnelig vært å tilrettelegge for et gode liv i et felles rom, hvor folk tar vare på hverandre. Det er en sammenheng i det hele. Det som står igjen fra hensynssonen er jo også strukturelle ting - som grøntdrag, tun, friområder. En helhetlig boligtenking. Segregert biltrafikk og gangtrafikk.

I planforslaget er de offentlige fellesskapsrommene ikke tilstrekkelig hensyntatt. Planforslaget bryter også konseptet om trafikksegregering.

Tegl er et gjennomgående byggemateriale i området og det faller seg naturlig å bygge videre på dette i en eller annen grad. Kan man få til noe gjenbruk av tegl fra bebyggelse som er planlagt revet?

3.5 Neste møte

Neste møte er 25.april, klokka 12:30.

3.6 Eventuelt